

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовео комисију:		
Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду на седници одржаној 07.05.2021.		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. др Чила Уташи	ванредни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		председник комисије
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. др Ева Хожа	редовни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Учитељски факултет на мађарском наставном језику, Суботица		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. др Харгита Хорват-Футо	редовни професор	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. др Ото Беке	доцент	Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности и комуникологија и методика

		наставе мађарског језика и књижевности на мађарском наставном језику
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Учитељски факултет на мађарском наставном језику, Суботица		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5. др Јулијана Ишпановић Чапо	ванредни професор	Фолклористика и историја културе на мађарском наставном језику
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ		
1. Име, име једног родитеља, презиме: Адриен (Чаба) Карољ		
2. Датум рођења, општина, држава: 04.06.1993., Сента, Србија		
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Универзитет у Новом Саду, Учитељски факултет на мађарском наставном језику у Суботици, мастер академске студије, мастер учитељ (усмерење: Савремена методика наставе народне традиције)		
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2017, Језик и књижевност – модул књижевност		
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:		
A művészet terei Csáth Géza, Kosztolányi Dezső, Milkó Izidor és Munk Artúr prózájában – Подручја уметности у прози Гезе Чата, Дежеа Костолањија, Исидора Милка и Артура Мунка		
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:		
Навести кратак садржај са знаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл. Рад укупно има 340 страна, садржи насловну страну, кључне документацијске информације на српском и енглеском језику, резимеи на мађарском, српском и енглеском језику, садржај, предговора са 4 потпоглавља, 2 поглавља са 35 потпоглавља, поговора, литературе, прилога.		

Поглавља су следећа:

Наслов и кључна документацијска информација на српском и енглеском језику 1-8;

Садржај 9-10;

Сажетак (на мађарском, српском и енглеском језику) 12-14;

I. Bevezető (Увод) 14-21;

1. Az író(k) és a művészet(ek) kapcsolata (Вега писаца и уметности) 22-38;

2. Az irodalmi szövegek életrajzi megközelítésének problematikája: a szerző halála és feltámadása (Проблематика биографског приступа књижевним текстовима: смрт и ускрснуће аутора) 39-49;

2.1. Önéletrások, levelezések és (kultusz) naplók (Мемоари, писма и дневници) 50-59;

2.2. Aki kilóg a sorból: Milkó Izidor személyes hangvételű megnyilatkozásai (Онај што штрчи: изјаве обојене личним ставом Изидора Милка) 60-63;

II. Érzéktérületek egybemosódása – intermediális átvitelek a textusba (Стапање сензибилитета – интермедијални прелази у текстовима) 64-64;

1. Verbálisan tolmácsoltt vizualitás: kép és textus viszonya (Вербално тумачење визуалности: дискурзија слике и текста) 64-77;

1.1. Festmények és egyéb képzőművészeti alkotások irodalmi jelenléte (Присуство слика и осталих ликовних дела у књижевном делу) 78-93;

1.1.1. Milkó Izidor képi univerzuma: fikción kívüli képzőművészeti alkotások (Сликовни универзум Исидора Милка: нефиктивна ликовна дела) 94-101;

1.1.2. „Kultúra kell a falnak”, avagy a művészet a gazdagok kiváltsága? („Култура треба зидовима“ или је култура само привилегија богатих?) 102-108;

1.2. Szövegbe írt fényképek, avagy a fénykép prózába íródásának lehetőségei (Фотографије уписане у текст – могућности уписивања фотографије у прозу) 109-113;

1.2.1. A fénykép mint az emlékek őre (Фотографија као чувар успомена) 114-119;

1.2.2. A portrékép mint a vágy megtestesítője (Портрет као отелотворење чежње) 120-123;

1.2.3. Fénykép = valóság? (Фотографија = реалност?) 124-130;

1.2.4. A felszíntől a részletesig – egy fénykép értelmezési műveletei Kosztolányi Dezső *Pacsirta* című regényében (Од површног до детаљног – ток разумевања једне фотографије из романа *Шева (Aranysárkány)* Дежеа Костолањија) 131-135;

1.3. Kosztolányi Dezső arcképcsarnoka: az *Alakok* fényképszerű elbeszéléstechnikái (Галерија аутопортрета Дежеа Костолањија: фотографско-приповедачке технике у збирци новела *Alakok*) 136-141;

1.4. Filmként szerkesztett – filmként megmutatott: film és textus viszonya (Режирано у виду филму – приказано као филм: однос текста и филма) 142-151;

2. Auditív jelenségek az irodalomban: zene és textus viszonya (Аудио појаве у књижевности: дискурзија музике и текста) 152-156;

2.1. Tipológiai kísérlet: a tematizálás néhány esete (Типолошки оглед: неки од случајева тематизације) 157-157;

2.1.1. Zenét interpretáló szereplők: a zene mint szimbólum és/vagy kifejezőeszköz (Извођачи који интерпретирају музику: музика као симбол и/или средство изражавања) 157-167;

2.1.2. Fikción kívüli zeneszerzők és zeneművek mint a hasonlítás és azonosítás eszközei, tematikus elemei (Композитори изван фикције и музика као средство поређења, идентификације и симболизације) 168-177;

2.2. Zenére komponált novellák – Csáth Géza *A varázsló kertje* kötetének zenei motívumai (Новеле компоноване на музику – музички мотиви збирке новела *Чаробњаков врт (A varázsló kertje)* Гезе Чата) 178-180;

2.2.1. Zenemű a novellában: a *Tavaszi ouverture* (Музичко дело у новели: *Пролећни оувертуре (Tavaszi ouverture)*) 181-185;

2.2.2. Egy szimfónia átírata: Csáth *Eroicája* (Препис једне симфоније: *Erouka (Eroica)* Гезе Чата) 186-190;

2.3. Csáth Géza művészi hitvallása: a *Tavasziok* (Уметнички кредо Гезе Чата: *Пролећа (Tavasziok)*) 191-195;

2.4. A háború zenéje – zene és szöveg kapcsolata Munk Artúr *A hinterland* című regényében (Музика рата – веза музике и текста у роману *Хинтерланд (A hinterland)* Артура Мунка) 196-198;

2.4.1. Bakavirtus vagy propaganda? (Војничко јуначење или пропаганда?) 199-202;

2.4.2. A háború zenésze (Музичар рата) 203-206;

III. Művészet és tér kapcsolata (Однос уметности и простора) 207-207;

1. Szabadka mint szöveg-város Munk Artúr és Kosztolányi Dezső műveiben (Суботица као град-текст у делима Артура Мунка и Дежеа Костолањија) 207-213;

1.1. A kisváros mint színtér – a sár és por kliséje (Провинција као позорница – клише блата и прашине) 214-224;

1.2. Porváros – az alakok és magánszférák tere (Град прашине (Porváros) – простор фигура и приватне сфере) 225-232;

1.3. Sárszeg – az élménység téralkotó ereje (Шарсиг (Sárszeg) – снага искуственог стварања простора) 233-241;

2. A tér, amely ellehetetlenít: a kisváros és a művész (Простор, који осујећује: мали град и уметник) 242-246;

2.1. A művészet értéke az első világháború utáni Porvárosban (Вредност уметности у послератном периоду Града прашине) 247-253;

2.2. A provincializmus gátló ereje, amely züllésbe taszít (Кочећа снага провинцијализма која ствара пороке) 254-265;

3. A cigányzene mint a tér tipikus hangja (Циганска музика као типичан глас простора) 266-277;

4. Szecesszió a kisvárosban – a mozgalom megszületése és fogadtatása (Сецесија у малом граду – рађање и прихватање покрета) 278-281;

4.1. Szomorú Dezső-stílusban (У стилу Дежеа Соморија) 282-287;

4.2. „Kétes értékű” és „cifra” paloták („Шарене” палате „сумњиве вредности”) 288-290;

5. A művészek otthonai – kávéházak és egyéb intézmények (Кафане и друге институције – домови уметника) 291-296;

5.1. A kávéházak irodalmi reprezentációi mentén alakuló ábrázolásmódok (Начини презентације настали на маргинама књижевне репрезентације кафана) 297-306;

IV. Zárószó (Закључак) 307-313;

Felhasznált irodalom (Литература) 314-314;

Kiadások (Издања) 314-318;

Szakirodalom (Стручна литература) 319-338;

A képek forrásai (Извор фотографија) 339-340.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Дисертација интерпретира прозно дело четворице писаца рођених у последњим деценијама 19. века у Суботици: Гезе Чат (Csáth Géza), Дежеа Костолањи (Kosztolányi Dezső), Артура Мунка (Munk Artúr) и Изидора Милко (Milkó Izidor). Теза је подељена на четири велика поглавља, која се деле на даља подпоглавља.

1. У *Уводу* се образлаже избор писаца и излажу се методе рада. Период у којем су ови писци, потомци грађанских породица одрастали, са правом се може сматрати златним добом Суботице. У дисертацији се књижевна дела интерпретирају са културалног аспекта (ауторка се ставља у положај научника књижевности који је – термином Михаља Сајбелија – осетљив на културално окружење настанка књижевних дела). Изабрани аутори су у своје романе и приповетке уграђивали грађанску културу, понајвише различите видове уметности. Тежиште интерпретације са једне стране представљају појаве интермедијалности у анализираним делима, а са друге стране опис Суботице, делови и уметничка функција описа градских простора. У *Уводу* се поред тога што се указује на биографске околности у којима су ови аутори још у младости долазили у контакт са различитим гранама уметности, помоћу савремене теорије аутобиографије потврђује се и примењивост (ауто)биографског приступа и коришћење аутобиографских дела при интерпретацији опуса ових аутора.

2. Друго, опширно поглавље посвећено је анализи различитих видова интермедијалности у појединим делима изабраних аутора. Обухваћени су односи текста и слике, текста и фотографије, текста и филма, као и текста и музике. Сензуални описи и описи визуелне уметности у књижевности, појаве хипотипозе и екфразе представљају се на основу студија

Готфрида Бема, В. Ц. Мичела, Муреја Крига и Арона Кибеди Варга. У делима се анализирају описи оних слика, скулптура, плаката који су део референцијалног света приповедања, али и она уметничка дела који су предмет алузија; истражује се функција описа фотографије и стварање наратива са средствима филма у Костолањијевим романима. Описују се карактеристичне алузије на музичка дела и указује се на то да у Чатовом опусу постоје неколико приповедака која су компонована на основу музичких комада, да се у свету Мунковог романа, *Велики кадар* који се одиграва за време Првог светског рата одзвања „музика рата”.

3. У трећем поглављу представљена су истраживања везана за поетику простора. У делима интерпретираних аутора Суботица се појављује као провинцијални град, сушта супротност велеграду. Ову тезу потврђују и имена са којима се означава Суботица: сва ова фиктивна имена алудирају на прашину или на блато. У поглављу анализирају се положај уметности и уметника у провинцијалном окружењу, феномен провинцијализма, циганске музике, грађевине сецесиниостицке архитектуре и „домови” уметника овог периода: кафане и друге институције.
4. У последњем поглављу ауторка даје кратак преглед урађених анализа и аргумената и аргументима објашњава иновативност примењене методе и резултата.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Károly Adrienn (2018): Az időhatározók mondatfunkcióinak vizsgálata Csáth Géza naplóbejegyzéseiben a kommunikatív perspektíva szempontjából. (Analiza sintaksičkih funkcija priloških odredbi za vreme u dnevničkim zapisima Geze Čata iz aspekta komunikativne perspektive). *Tanulmányok – Studije*, 2018, 1: 63–81.

ISSN 0354-9690

ETO: 811.511.141.+821.511.141

COBISS.SR-ID 16571906

Károly Adrienn (2018): A szecesszió stílussajátosságai Csáth Géza korai novellisztikájában. (Stilske osobenosti secesije u ranim pripovetkama Geze Čat). *Tanulmányok – Studije*, 2018, 2: 161–174.

ISSN 0354-9690

ETO: 811.511.141.+821.511.141

COBISS.SR-ID 16571906

Károly Adrienn (2019): Zenére komponált novellák, avagy zenei motívumok Csáth Géza *A varázsló kertje* c. novelláskötetében. IN: *Vajdasági Magyar Tudóstalálkozó 2018. Közösség, kutatás, kihívás: konferenciakötet*. Subotica: Akademički savet vojvođanskih Mađara, 2019, 115–121.

ISBN 978-86-89095-14-2

ETO: 3(082)+5/6(082)

COBISS.SR-ID 329735687

Károly Adrienn (2019): A háború zenéje – Zene és szöveg kapcsolata Munk Artúr *A hinterland* című regényében (Muzika rata – Veza muzike i teksta u romanu „Hinterland“ Artura Munka). *Évkönyv: Zbornik radova*, 2019, 63–74.

ISSN 2217-8198

ETO/UDC: 37(058)

COBISS.SR-ID 268968199

Károly Adrienn (2020): Szabadka mint szöveg-város Munk Artúr műveiben (Subotica kao grad-tekst u delima Artura Munka). *Hungarológiai Közlemények – Hungarološka saopštenja*, 2020, 3, 109–129.

ISSN 0350 2430

UDK 821.511.141+811.511.141

COBISS:SR-ID 17698

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

У дисертацији се закључује да је интермедијалном интерпретацијом и анализом просторне поетике потврђена првобитна теза према којој се претпостављало да различити видови уметничког доживљаја имају снажан утицај на формирање књижевних текстова. Дат је један свеобухватан преглед интермедијалних аспеката изабраних дела, а поред тога описана је мотивација која је у случају анализираних дела која је узрок уметничке репрезентације.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Методе које користе, теорије интермедијалности и поетике простора, процеси интерпреације приказани су јасно и концизно у дисертацији. Резултати се тумаче на јасан и конзеквентан начин.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Дисертација садржи све битне елементе: у *Уводу* се јасно изложени циљеви и методе истраживања, интерпретације и закључци су стриктно изведени, ауторка користи релевантну стручну литературу, служи се савременом научном терминологијом, цитати су прецизно дати, дисертација садржи богату библиографију.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Дисертација са једне стране анализира интермедијалне појаве у опусима изабраних писаца, а са друге стране изабраним делима прилази са културолошког аспекта: овај обухватан интердисциплинар приступ представља оригинални допринос науци.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

У дисертацији је остало тек неколико ситних грешака (погрешан датум објављивања студије Пол де Мана, неколико наслова Бушеових слика датих на енглеском језику), на њих ће се моћи указати у току расправе.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;

б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени);

в) да се докторска дисертација одбије.

Место и датум:

У Новом Саду, 13.06.2021.

1. _____
др Чила Уташи, ванредни професор за ужу научну област
Историја мађарске књижевности са компаратистиком и
теоријом књижевности, Филозофски факултет, Нови Сад,
председник комисије

2. _____
др Ева Хожа, редовни професор за ужу научну област
Историја мађарске књижевности са компаратистиком и
теоријом књижевности, Учитељски факултет на мађарском
наставном језику, Суботица, члан

3. _____
др Харгита Хорват-Футо, редовни професор за ужу научну област Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности, Филозофски факултет, Нови Сад, члан

4. _____
др Ото Беке, доцент за ужу научну област Историја мађарске књижевности са компаратистиком и теоријом књижевности и комуникологија и методика наставе мађарског језика и књижевности на мађарском наставном језику, Учитељски факултет на мађарском наставном језику, Суботица, члан

5. _____
др Јулијана Ишпановић Чапо, ванредни професор за ужу научну област Фолклористика и историја културе на мађарском наставном језику, Филозофски факултет, Нови Сад, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.